

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Kritéria ovlivňující výběr volnočasových aktivit u odsouzených ve Věznici Plzeň

Autor práce: Bc. Lindy Foldové, DiS.

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Doc. Mgr. Daniel Heider, Ph.D.

Datum: 29.4.2014

V diplomové práci „Kritéria ovlivňující výběr volnočasových aktivit u odsouzených ve Věznici Plzeň“ se Bc. Linda Foldová věnuje námětu volnočasových aktivit vězňů ve Věznici Plzeň („Bory“). Hlavní otázkou, kterou si tato práce klade, je to, zda existuje souvislost mezi výběrem druhu volnočasové aktivity a trestným činem, za který byl obviněný odsouzen. Na tuto otázku se diplomantka pokouší odpovědět metodou kvalitativního výzkumu na vzorku dvaceti respondentů, kteří byli potrestáni trestem vězení za pět různých typů deliktů (loupež, vražda, krádež, vydírání a nedovolená výroba a přechovávání omamných látek). Práce autorky, která navazuje na její bakalářskou práci, se skládá ze tří hlavních částí, stručného závěru a seznamu zkratk a obrázkových příloh. První část „Stručný exkurz do historie vězeňství“ se věnuje, v obecném pohledu, různým typům vězeňství (církevnímu, vrchnostenskému, pevnostní vězení Špilberk, apod.) před a po roce 1945 (především období socialismu), aby vzápětí pojednala o historii Věznice Plzeň. Z historického hlediska je taktéž stručně představeno téma volnočasových aktivit jak v obecném, tak „plzeňském“ kontextu. V druhé kapitole „Aktuální stav českého vězeňství“ představuje kol. Foldová současný stav ve Věznici Plzeň, především pak paletu nabízených volnočasových aktivit. Podrobně jsou představeny jednotlivé sportovní a edukační programy, které dnes „Bory“ nabízí. Třetí kapitola „Psychosociální souvislosti mezi výběrem volnočasových aktivit a trestnou činností“ se věnuje ve dvou hlavních částech souvislosti mezi psychosociálním charakterem vězně a jeho výběrem volnočasové aktivity. V první části je představena psychologická typologizace různých typů osobností páchajících trestné činy (neproblematický neboli socializovaný typ, neurotický typ, psychopatický typ, mentálně retardovaný typ a typ psychotický). Jako významný se ukazuje typ osobnosti diagnostikovaný jako typ s disociální (asociální) poruchou osobnosti, který se mezi vězni, ve srovnání s běžnou populací, vyskytuje mnohonásobně častěji. Stěžejní část celé práce pak představuje samotný kvalitativní výzkum. Tomuto výzkumu, který je zaznamenán v 11 tabulkách (grafech), předchází stručná zmínka o vlastní metodice. V závěru konstatuje autorka negativní výsledek svého výzkumu, podle něhož nějaká výrazná korelace mezi typem spáchaného deliktu vězně a jeho volnočasovou náplní neexistuje.

Práce je informativní, dobře a jasně strukturovaná. Nicméně za její hlavní slabinu spatřuji právě metodickou stránku. Autorka opakovaně zdůrazňuje, že její výzkum je kvalitativní. Tuto skutečnost nepřímou „potvrzuje“ velice omezený vzorek 20 respondentů z celkového počtu 1156 vězňů osob (str. 28). Pokud jde o kvalitativní výzkum, proč autorka výzkumu prezentovala výsledky pouze v číslech tabulek a nepředložila v práci např. samotný přepis rozhovorů a jejich „hermeneutiku“, jak bývá u kvalitativního výzkumu zvykem? Za druhé, autorčina odpověď na výzkumnou otázku je negativní. Necháme-li stranou to, že by větší výpovědní hodnota přišla s větším počtem respondentů, lze se ptát, proč autorka nezohlednila také časový rozvrh jednotlivých aktivit nabízených ve Věznici Plzeň, který, jak lze předpokládat, ve výběru hraje také svou roli. Sama podotýká, že to je časové překrývání aktivit, díky němuž mohlo dojít k určité

nerovnoměrné distribuci volnočasových aktivit. Za třetí, po přehlédnutí klíčové tabulky 11. „Celková procentuální komparace jednotlivých aktivit“ se nabízí otázka, proč autorka ponechává nepovšimnutou určitou netečnost vězňů odsouzených za nedovolenou výrobu a přechovávání omamných látek, která je v tabulce výrazně nápadná? Za čtvrté, se zdá, že většina předběžně uváděných informací o psychosociálních poruchách osobnosti zůstala ve vztahu k danému výzkumu zcela nezohledněna. V klíčové podkapitole 1.4. „Diskuse“ tato typologie nehraje žádnou roli. Konečně, proč se autorka nepokusila nalézt odpověď na zajímavou otázku, proč se respondenti v dětství rozhodli opustit organizaci, která jim zajišťovala volný čas. Domníváme se, že podrobnější realizace celého výzkumu a podrobnější analýza diskuse nad procentuálními výsledky v tabulce č. 11 by byla vhodnější, než pro účely výzkumu ne zcela relevantní část pojednávající o historii českého vězeňství.

Osobní otázka: jakou roli ve volnočasových aktivitách vězňů hraje „náboženský život“?

Práce obsahuje často hovorový styl: „koukání se na televizi“ (str. 55); „Všichni shodně odpověděli, že kamarády měli, ale!“; na str. 14 místo roku 1885 je neprávne uveden rok 1985; na str. 40 místo „neproblémovější“ má být „nejproblémovější“.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuje práci hodnotit v nejlepším případě známkou „velmi dobře“.

Doc. Mgr. Daniel Heider, Ph.D.